

Kansalliset tietovarannot ja arkistointi -työryhmä

Aika: 20.4.2023 klo 8.30–11.30
Paikka: Seminarium K214, Meritullinkatu 10 (tarvittaessa Teams)

Osallistujat: Teppo Lehtinen, YM, puheenjohtaja
Mikko Eräkaski, Kansallisarkisto, varapuheenjohtaja
Minna-Liisa Mäkiranta, Kansallisarkisto, sihteeri

Jäsenet:

Tommi Oikarinen, Tiedonhallintalautakunta
Reko Etelävuori, Kansallisarkisto
Heli Hänninen, Kuntaliitto
Sebastian Hielm, MMM, saapui klo 9.15
Iivari Huhta, OM
Jukka Kohtanen, Opetushallitus
Outi Kivipelto (Kaisa Karvosen varajäsen), Opetushallitus
Kalervo Koskimies, OKM
Kalle Ohtonen, Ruokavirasto
Sari Jääliinoja (Katri Klingbergin varajäsen), Ruokavirasto, saapui klo 8.42
Riina Muurila, SM
Anna Sandberg, STM, etänä
Heikki Talkkari, VM
Jaakko Rastas, YM
Sanna-Leena Eskola, Oulun kaupunki
Anu Mutanen, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Poissa:
Maarit Kivelä, Opetushallitus, (varajäsen Johanna Räsänen)
Aki Hietanen, OM
Matti Savolainen, SM, (varajäsen Teemu Luukko)
Tiina Vuolteenaho, Ruokavirasto, (varajäsen Pekka Häyhä)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8.35.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Tiedonkeruulomakkeen läpikäynti

Kartoitustyön pohjalta todettiin, että tietovarannoissa on suuria eroja, jotka vaikeuttavat yhtenäisten kehittämis ehdotusten muotoilua.

- lainsäädäntö on hajanaista, osa koskee tehtävää, osa tietovarantoa
- osa tietovarannoista on kopiotietovarantoja
- osassa tietovarannoista hoidetaan myös asiankäsittelyä
- periaatteet poikkeavat eri hallinnonaloilla, ja eri tehtävissä, hajanaisuus on johtanut erilaisiin toimintatapoihin jopa saman tietojärjestelmän käyttäjissä (vastuut ovat epäselvät)
- tiedon laatu tietojärjestelmissä vaihtelee esimerkiksi metatietojen osalta

Todettiin, että tietovarantoja koskeva lainsäädäntö on hyvin hajanaista ja esimerkiksi ruokahallinnon tietovarannon osalta jakautuu jopa 150 eri lakiin. Nykytilan kuvaaminen on todella työlästä ja toisaalta hajanaisuus mutkistaa kehittämistä. Keskusteltiin myös yhteentoimivuuden tarpeesta sekä käsitteiden ja sanastojen määrittelyn tarpeesta eri toimialoilla sekä yhteisesti. Todettiin, että työryhmän tulisi arvioida nykytilaa riittävällä tasolla ja pohtia sen perusteella mitä muutostarpeita on.

Lainsäädännön osalta haasteita ei voida ratkaista yleislainsäädännöllä vaan muutostarpeet kohdistuvat tietovarantoja koskevaan sääntelyyn. Voisi olla tarpeen vielä tunnistaa onko lainsäädännössä suoranaisia esteitä, jotka estävät toivottua kehittämistä ja arkistoinnin keskittämistä. Lisäksi olisi tarpeen tietää missä määrin eri tietovarannoissa/-järjestelmissä on asiankäsittelyä.

Mahdollinen pilotti, Kosken osarekisteri, esim. ammatilliset oppilaitokset, jolloin keskustelu kunnallisten toimijoiden kanssa ja haasteiden ratkaiseminen olisi hallittua.

4. Raporttipohjan läpikäynti

Mikko Eräkaski esitteli loppuraportin tilannetta. Nykytilaa on kuvattu jo melko hyvin. Samoin on tuotettu alustava tavoitetila. Todettiin, että loppuraporttiin tulee tuottaa kuvaus siitä, millaisesta muutostarpeesta on kyse, konkreettiset kehittämissuhteet sekä etenemismalli.

Nykytilaa muokataan seuraavasti:

- kuntien nykytilaan voisi vielä terävöittää keskeisiä kehittämistarpeita.
- lainsäädännön nykytilaan nostot kehittämistarpeista
- arkistolain uudistuksesta on tuotettava vielä tekstiä

Tavoitetilaa muokataan seuraavasti:

- muutetaan järjestystä, nostetaan ensin yleiset tavoitteet, toiminnalliset tavoitteet ja lainsäädäntö viimeiseksi
- kuvataan arkistoinnin tavoitetilaan työryhmän tavoitteet ensin ja vain viitataan valtioneuvoston periaatepäätökseen.
- tunnistetaan noin kolme keskeistä tavoitetta ja analysoidaan ne nelikenttänä: lainsäädännöllinen taso, toiminnallinen taso, tietosisällön taso ja tekninen taso

- tehdään edellinen (nelikenttä) pienryhmätyönä VM, kunnat, KA

5. Pilotointi

Päätettiin, että tuotetaan loppuraporttiin suositus pilotoinnista ja sen tarpeista. Varsinainen pilotti jää työryhmän työn ulkopuolelle. On hyvä huomata, että pilotti olisi tosiaan ensimmäinen kansallinen tietovaranto, josta siirretään aineistoa Kansallisarkistoon.

Todettiin, että tietovarannot ovat hyvin erilaisia, joten pilotoinnin tulokset eivät sellaisenaan palvele kaikkia tapauksia. Keskusteltiin pilotoinnin tavoitteista ja todettiin, että Kosken ja Vardan kohdalla tavoitteet olisivat lähinnä teknisiä. Toisaalta pilotointi palvelisi suoraan OPH:n tarpeita.

Monimutkaisempi tapaus (esim. VATI) pakottaisi tarkastelemaan aineistoa eri tavoin, tunnistamaan arkistoitavat aineistot ja tarkastelemaan vaikutuksia kuntien arkistointiin. Tätä voisi simuloida, jolloin tunnistettaisiin siihen liittyvät haasteet.

6. Sopiminen jatkotoimista

Katso kohdat 5 ja 6.

7. Muut asiat

Työryhmätyön esittely kuntien digiviikolla tulossa kesäkuun alussa

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.25.